

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
**ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА**

Н.В.ОСТРЯНСЬКА

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до виконання самостійної роботи та практичних занять
з дисципліни

«КОМУНІКАТИВНІ ПРОЦЕСИ У НАВЧАННІ»

(для студентів 1 курсу денної форми
навчання напрямів підготовки:

6.030504 – «Економіка підприємств»;

6.030509 – «Облік і аудит»)

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи та практичних занять з дисципліни «Комунікативні процеси у навчанні» (для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки: 6.030504 – «Економіка підприємств»; 6.030509 – «Облік і аудит») /Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; уклад. Остряньська Н.В. – Х. : ХНАМГ, 2009. – 24 с.

Укладач: Н.В. Остряньська

Рецензент: доцент, канд. психол.наук І.М. Золотарьова

**Рекомендовано кафедрою мовної підготовки, психології та педагогіки,
протокол №11 від 22.06.09.**

ПЕРЕДМОВА

Дані методичні вказівки призначені для роботи студентів 1 курсів денної форми навчання усіх спеціальностей, які вивчають дисципліни психолого-педагогічного циклу: «Основи психології та педагогіки», «Психологія», «Психологія і педагогіка», «Комунікативні процеси у навчанні».

Головна мета методичних вказівок – надати практичну допомогу студентам при вивченні курсу, систематизувати й узагальнити теоретичний матеріал, отриманий на лекціях.

Ці тестові завдання сприяють формуванню у студентів навичок спілкування, саморегуляції психічних станів у різних ситуаціях.

БЛОК ТЕСТІВ

I. На місці крапок поставте потрібні слова:

1. Захоплюючий початок розмови викликає ...
Критичне ставлення до співрозмовника зникає.
2. Добре аргументований ... сприяє ефективності словесного впливу.
3. До генетично обумовлених системних ознак людини входять ... .., ... і ...; розміри ..., деякі особливості ... та схильність до більшості хвороб.
4. З віком ефективність словесного впливу ... мірою впливає на взаєностосунки педагога з молодими людьми.
5. Головний фактор, що сприяє високій ефективності виховання та навчання,
- .....

Вірно чи невірно?

1. Початок і кінець будь-якого виступу викладача студенти запам'ятовують особливо добре.
2. Важко спілкуватися з тими, хто весь час сперечається, але ще складніше з тими, хто з усім почутим погоджується.
3. Процес слухання має фазу підтримки та фазу коментарю.
4. Монологічний – основний стиль аксіального спілкування.
5. На початку заняття доцільно перелічити те, що буде на ньому відбуватися, дати список необхідної літератури.

Виберіть правильну відповідь:

1. Якщо студенти з цікавістю ставляться до занять і не втомилися, ефективним буде:
  - а) пірамідальний порядок подання матеріалу;
  - б) кульмінаційний порядок подання матеріалу;
  - в) антикульмінаційний порядок подання матеріалу;
  - г) усі відповіді правильні.

2. Уперту людину легше переконати:
  - а) життєвою ситуацією, фактами;
  - б) словом;
  - в) використовуючи прийоми впливу;
  - г) усі відповіді правильні.

3. З віком ефективність словесного впливу:
  - а) зменшується;
  - б) збільшується;
  - в) залишається без змін;
  - г) всі відповіді неправильні.

4. Студенти не можуть успішно займатися в умовах:
  - а) недоброзичливої критики;
  - б) загрози покарання;
  - в) страху висміювання;
  - г) всі відповіді правильні.

5. Байдужість до слів вчителя викликають:
  - а) байдужливий тон, мовні штампи, заяложені фрази;
  - б) тавтологія, жаргонні слова;
  - в) надмірне вживання іншомовних слів, термінів;
  - г) усі відповіді правильні.

6. Завершити виклад матеріалу, розмову можна:
  - а) цитатою чи поетичним рядком;
  - б) жартом, щирим компліментом;
  - в) повторенням основних положень теми;
  - г) усі відповіді правильні.

7. Будь-яку помилку у поведінці людини необхідно:

- а) рішуче виправляти;
- б) ігнорувати, якщо вона не принципова, не заважає роботі;
- в) тактовно коректувати;
- г) усі відповіді правильні.

8. Слухаючи людину, необхідно:

- а) зупиняти її, якщо вона не має рації;
- б) коментувати її правильні вислови, підкріпляти цікавими фактами, прикладами;
- в) не перебивати, а кивком голови, рухом руки показувати, що згоден з почутим або що уважно слухаєш співрозмовника;
- г) усі відповіді правильні.

9. У добре підготовленій аудиторії доцільно:

- а) умовчувати про точки зору, аргументи, протиріччя тим, кому розповідаєш;
- б) обходити суперечливі місця, тези опонентів;
- в) знайомити слухачів з протирічними теоріями, точками зору;
- г) усі відповіді правильні.

10. Будь-яка форма словесного спілкування:

- а) вимагає ввічливості, такту, доброзичливості;
- б) щирої зацікавленості на обличчі та у тоні розмови;
- в) правдивості, переконливості у достовірності матеріалу;
- г) усі відповіді правильні.

II. На місці крапок поставте потрібні слова:

1. Невербальна мова включає ..., ..., ..., ...
2. Заважає доброму ставленню ... тон, ... мови.
3. Негативні фрази й думки не тільки послабляють наші ..., знижують ..., але й передаються оточуючим через вираз ..., ... та звуки...
4. Флегматик робить ..., холерик ..., у тій же ситуації ... кількість жестів.
5. Сутула ..., ..., що висять вздовж тіла, опущена ... говорять про Вашу невпевненість у собі.
6. Одна з найбільш інформативних частин обличчя - ...
7. Якщо людина приховує щось або незадоволена стосунками, її очі зустрічаються з Вашими менш ... часу спілкування, а якщо задоволена стосунками – більш ... часу спілкування.
8. Губи подаються вперед, нервово тремтять – співрозмовник ..., готовий .....
9. Погладжування підборіддя говорить про ..., про бажання, прийняти....
10. Холерика краще посадити на одну парту з ..., збудженого студента зі .....

Вірно чи невірно?

1. Величина міжособистісної дистанції залежить від виду спілкування.
2. На відміну від середньоазіатських країн доторкання в Україні грає велику роль в комунікації.
3. Найчастіше ображає не зміст слів старшого, а те, яким тоном вони вимовляються.
4. Руки, що складені в наполеонівській позі, - захисна позиція чи негативний стан людини.
5. Підпирання долонею щоки – демонстрація уваги.
6. Про невпевненість, хвилювання говорять невизначені хаотичні жести, інтенсивність жестикуляції.
7. Руки на стегнах свідчать про готовність людини до дії.
8. Руки за спиною, припідняте підборіддя – велична постать.

9. Інтимна дистанція – 45 см. Ближче можуть підходити один до одного тільки близькі люди.
- 10.Порушення дисципліни студентами необхідно розглядати відразу ж після здійснення вчинку.

Виберіть правильну відповідь:

1. Негативні думки та фрази:
- а) послабляють наші м'язи;
  - б) погіршують діяльність щитовидної залози;
  - в) знижують життєву енергію;
  - г) усі відповіді правильні.
2. Частота жестикуляції залежить від:
- а) стажу роботи викладача;
  - б) від психічного стану;
  - в) від темпераменту та загальної культури;
  - г) усі відповіді правильні.
3. Інтимна дистанція:
- а) від 100 до 120 см;
  - б) від 30 до 45 см;
  - в) до 45 см;
  - г) усі відповіді правильні
4. Офіційна дистанція між керівником і підлеглим:
- а) від 45 до 120 см;
  - б) від 120 до 400 см;
  - в) від 400 до 500 см;
  - г) від 500 до 750 см
5. Дуга комфортної бесіди:
- а) у межах 180-200 см;
  - б) 100-120 см;
  - в) 200-250 см;
  - г) усі відповіді правильні.

6. Розмовляти з високим студентом, якщо він вищий від викладача доцільно:
- а) на відстані;
  - б) підходячи до нього ближче;
  - в) не звертаючи увагу на відстань між ним та вами;
  - г) усі відповіді правильні.
7. У ситуації емоційної напруги:
- а) юнаки тримаються прямо, рухаються скуто;
  - б) дівчата нахиляють тіло вперед або назад, розслабляються;
  - в) кількість жестів у всіх студентів збільшується;
  - г) усі відповіді правильні.
8. Про психічну напругу, втому, неврози свідчать:
- а) скутість, сутулість, м'язова напруга;
  - б) розслаблені, мляві руки;
  - в) роздратованість, байдуже ставлення до навчання, роботи, байдужість або, навпаки, надмірно пестливе ставлення до друзів та близьких;
  - г) усі відповіді правильні.
9. Ознаки впевненості у собі:
- а) рідкісні, але впевнені жести;
  - б) міцне рукостискання;
  - в) пряма спина з розгорнутими плечима й піднятою головою;
  - г) усі відповіді правильні.
10. Студент зацікавлено слухає викладача на заняттях, коли:
- а) сидить прямо;
  - б) схилив голову набік;
  - в) опутивши чи піднявши голову;
  - г) усі відповіді правильні.

III. На місці крапок поставте потрібні слова:

1. При зустрічі з новим колективом студентів необхідно показати себе з ....
2. Жорстокість ніколи не допомагала досягти свідомої ...
3. Фундамент доброзичливих стосунків та міцних контактів – вміння рахуватись з ... інших людей.
4. Взаємовідносини покращуються, ставлення до людини стає більш доброзичливим, коли ми робимо їй ...
5. На згуртованість колективу дуже впливає його ...структура.
6. Вищий ступінь кооперації – кооперація ...
7. Особливо авторитетним роблять громадську думку ... та ...
8. Викладачам сангвінікам та холерикам рекомендується, починаючи заняття, не робити ..., а відразу після вітання приступати до викладу ...
9. Головний фактор, що впливає на високу ефективність виховання та навчання ...

Вірно чи невірно?

1. Низька самооцінка ускладнює контакти з людьми.
2. Постійний оптимізм викладача не менш важливий, ніж професійна кваліфікація.
3. Намічаючи студентів до активу, необхідно в першу чергу звертати увагу на їх успішність.
4. Холерик неохоче виконує нову, незнайому роботу.
5. Холерик відрізняється високим рівнем психічної активності, запальний, нетерплячий, різкий у рухах.
6. Не стільки важливо знати, який темперамент у вихованця, скільки необхідно запам'ятати, які дії на його адресу найбільш перспективні.
7. Ми погано ставимося до роботи не тому, що вона не цікава, а тому, що ми працюємо погано.
8. Осудження поведінки, негараздів у навчанні викликає негативні емоції, а вони – енергію стримування, яка не сприяє творчій діяльності.

9. При загрозі покарання соціопати займалися так, як і раніше, а звичайні студенти припиняли навчання.

Виберіть правильну відповідь:

1. «Ефективні» викладачі до числа причин неуспішності своїх вихованців включають такі:

- а) нездоров'я;
- б) недостатню попередню підготовку;
- в) слабкий розвиток уваги, пам'яті, емоційної та вольової сфери;
- г) усі відповіді правильні.

2. Молоді люди поділяються на:

- а) екстравертів та інтровертів;
- б) сенсориків та інтуїтивних;
- в) раціональних та ірраціональних;
- г) усі відповіді правильні.

3. Враховуючи властивості нервової системи вихованців, слід пам'ятати, що:

- а) сангвініка відрізняє психічна активність, висока працездатність;
- б) флегматик охоче виконує нову, незнайому роботу;
- в) холерик відрізняється низьким рівнем психічної активності;
- г) меланхолік охоче виконує роботу, в якій максимальна напруга змінюється періодами з меншим навантаженням.

4. Демократія та гласність вимагають:

- а) широко висвітлювати життя колективу у стінних газетах;
- б) обговорювати найважливіші події життя колективу на загальних зборах;
- в) привчати кожного члена колективу звітуватись про свою поведінку, відстоювати свою думку перед товаришами;
- г) усі відповіді правильні.

5. Працюючи з важкими підлітками та молодими людьми, необхідно:
- а) частіше робити суворі зауваження;
  - б) розбирати у присутності товаришів негативні риси їх характеру;
  - в) скоротити до мінімуму зауваження, вилучити зі свого арсеналу докори та погрози;
  - г) демонструвати колективу, як вони нерозумно, іноді безглуздо відповідають на заняттях, екзаменах.
6. Лідерів колективу слід навчати:
- а) рівному ставленню до товаришів;
  - б) умінню співчувати товаришам;
  - в) відмовлятися від агресивної реакції на невдалі дії кого-небудь з членів колективу;
  - г) правильній поведінці у скрутній для групи ситуації;
  - д) усі відповіді правильні.
7. Для кожного педагога найважливішим є:
- а) більше уваги приділяти навчальним проблемам;
  - б) ретельно планувати будь-які заходи;
  - в) вести позанавчальну роботу з вихованцями.
  - г) любити студентів, отримувати радість від спілкування з ними.
8. Характерні риси досвідченого педагога:
- а) скромність і простота у спілкуванні з людьми;
  - б) прагнення у разі невдачі виправляти упущення й тільки потім приймати рішення з приводу того, що сталося;
  - в) не звалювати похибки у своїй роботі на «об'єктивні обставини»;
  - г) усі відповіді правильні.
9. Ставлення до оточуючих значною мірою залежить від нашої самооцінки:
- а) низька самооцінка полегшує контакти з людьми;

- б) підвищена самооцінка допомагає встановленню добрих стосунків з більшою частиною колективу;
- в) адекватна самооцінка ускладнює спілкування;
- г) усі відповіді правильні.

10. «Ефективні» викладачі, як правило, демонструють:

- а) спокійну стриманість, ввічливу суворість, докучливу пунктуальність;
- б) вміння дружньо розмовляти, душевно посміхатись;
- в) вміння терпляче ставитися до промахів своїх вихованців, спокійно роз'яснювати їх помилки;
- г) усі відповіді правильні.

IV. На місці крапок поставте потрібні слова:

1. Фінансовий успіх на... % залежить від технічних знань фахівця та на ....% - від вміння працювати з людьми.
2. Діловий конфлікт має ... характер.
3. Одна з основних причин конфліктів – невміння правильно сформулювати ... та , звичайно, постановка невірної ...
4. Стимулюючи студентів, необхідно спиратися на ..
5. До конфліктних особистостей часто належать студенти з підвищеною та заниженою ...
6. Механізм ... допомагає індивіду у скрутних ... зберігати своє «я».
7. На тлі загального добробуту ... ситуації можуть бути корисними.
8. Перше зауваження студенту, який провинився, треба робити ...
9. Респондентною агресією називається ситуація, при якій обурення спрямовано не на ..., а на ....

Вірно чи невірно?

1. До успіху в роботі ведуть не стільки розпорядження та накази, скільки логіка переконання, власний приклад.
2. Конфлікт не слід вважати дефектом спілкування.
3. Про свої негаразди, проблеми у житті не слід розповідати близьким, оточуючим.
4. Особистий конфлікт має конструктивний характер, діловий конфлікт деструктивний.
5. Спрямованість на спілкування у більшості викладачів значно вище, ніж орієнтованість на проблему навчання.
6. Конфліктуюча сторона, як правило, неадекватно сприймає опонента.
7. Основний спосіб впливу на конфліктуючих – переконання.
8. Менеджер з конфліктних ситуацій як хороший лікар, лікує не окремі хвороби (конфлікти), а людину в цілому.

Виберіть правильну відповідь:

1. В період демократії до успіху в роботі з людьми ведуть:
  - а) вказівки, розпорядження, накази студентам;
  - б) логіка переконання, власний приклад;
  - в) стимуляція студентів заохоченням та покаранням;
  - г) усі відповіді правильні.
2. Щоб не роздратовуватися, постійно тримати себе в руках, необхідно:
  - а) займатися звичною роботою, вміти відхилитися від своїх турбот;
  - б) не лаяти себе, якщо щось не виходить на високому рівні;
  - в) не бути занадто вимоглими до оточуючих;
  - г) усі відповіді правильні.
3. До помилок у стилі управління належать:
  - а) невміння правильно сформулювати мету управління колективом;
  - б) невміння враховувати індивідуальні особливості студентів;
  - в) недостатній кругозір викладача;

г) усі відповіді правильні.

4. Розумні варіанти ставлення до конфлікту такі:

а) прагнення викладача уникати хвилювання, ігнорувати те, що сталося;

б) реалістичне ставлення викладача до дійсності, пристосування до вимог конфліктуючих;

в) урахування об'єктивних і суб'єктивних причин конфлікту, творче ставлення до того, що трапилось;

г) активно ставитись до того, що трапилось, діяти за власними принципами і переконаннями, ігнорувати індивідуальні особливості конфліктуючих сторін.

5. До непрямих шляхів ліквідації наслідків конфлікту належать такі прийоми:

а) об'єктивізація конфлікту;

б) згасання емоційного збудження;

в) опора на духовність й інтелект конфліктуючих сторін;

г) усі відповіді правильні.

V. На місці крапок поставте потрібні слова:

1. Краще розуміють вихованців викладачі, які мають стаж роботи до ... років.

2. Виявити соціальний статус студента у колективі допомагають такі методики дослідження, як ... та ...

3. Внутрішній механізм контакту між людьми ... ..

4. Існують прямі та ... способи виявлення мотивів поведінки.

5. Вони можуть бути ... й ... .

6. До міжособистісних механізмів впливу на людей належать ... , ... й ... .

7. Особиста ідентифікація стимулює потребу у виборі .... .

8. Невміння правильно оцінити студента змушує викладача приписувати йому мотиви поведінки, що в психології називається ... .

9. При зустрічі з новим колективом студентів необхідно показати себе з ....

10.Критикувати, роздратовано робити зауваження, порівнювати вихованця з кимось, лихословити неважко, але ..., а часто й ....

Вірно чи невірно?

1. Основна маса викладачів розглядає особистість вихованця у динаміці, у протиріччі.
2. Атрибуція ускладнює розуміння іншої людини та спілкування з нею.
3. Сумісне переживання вихованцями емоційної ситуації зміцнює і згуртовує колектив.
4. Раціоналізація мотивів – один з варіантів психолгічного захисту.
5. Дослідження доводять, що молода людина чекає на більш високу оцінку, ніж її власна самооцінка, від матері, брата чи сестри, педагога.
6. Емпатійна людина не враховує спонукання та стан партнера по спілкуванню. Тому з нею важко спілкуватись.
7. Особиста ідентифікація не впливає на потребу молодої людини у виборі життєвого ідеалу.
8. Узагальнений ідеал – більш повний та вірний взірець для самовиховання особистості.
9. Честолюбство не є стимулом для удосконалення в різних видах діяльності.
10. Стереотип як першочергова, груба оцінка оточуючих приносить користь.

Виберіть правильну відповідь:

1. Для виявлення мотивів поведінки існують:
  - а) прямі способи словесні;
  - б) прямі способи практичні;
  - в) непрямі способи словесні;
  - г) непрямі способи практичні;
  - д) усі відповіді правильні.

2. Особистість шановного викладача впливає на вихованців:
  - а) навіть коли він реально, фізично не присутній в даний момент;
  - б) тільки коли вихованці бачать старшого;
  - в) обидві відповіді правильні.
3. На думку студентів, викладач розуміє їх:
  - а) гірше, ніж батько і мати;
  - б) гірше, ніж товариші;
  - в) краще, ніж рідні й товариші;
  - г) гірше усіх, з ким він контактує.
4. Джерела емпатії:
  - а) поза;
  - б) очі, міміка, жести;
  - в) хода, одяг;
  - г) усі відповіді правильні.
5. Надаючи підтримку вихованцям у виборі життєвого ідеалу, слід розповісти їм про :
  - а) місце проживання, професію, захоплення героя;
  - б) перемоги та досягнення, вчинки;
  - в) мотиви його вчинків;
  - г) усі відповіді правильні.
6. Атрибуцією називається:
  - а) приписування певним групам ідей, специфічних рис;
  - б) приписування іншій людині мотивів поведінки;
  - в) зменшення відмінностей між членами своєї групи та гіперболізація відмінностей між своєю та іншими групами;
  - г) усі відповіді неправильні.
7. У студентів часто має місце упереджене ставлення:
  - а) до нового викладача;
  - б) до змін у навчанні, побуті, розпорядку дня;
  - в) до низької оцінки їх праці;

г) усі відповіді правильні.

8. Правильне ставлення до недоліків вихованців вимагає від педагога:

а) поблажливо ставитись до тих недоліків, які не заважають навчанню;

б) поблажливо ставитись до тих недоліків, які вихованець не може виправити;

в) рішуче припиняти відхилення від норм поведінки, якщо вони заважають навчанню та студент може від них позбутися;

г) усі відповіді правильні.

9. Якщо студент несерйозно ставиться до навчання, доцільно:

а) виявити, чим він компенсує свої невдачі у навчанні;

б) пояснити, що його компенсація помилкова;

в) переконати, що у нього є реальні можливості навчатися значно краще;

г) зробити все сказане вище (і «а», і «б», і «в»).

VI. На місці крапок поставте потрібні слова:

1. Прийомами називаються елементи, складові частини ситуації ..., за допомогою яких забезпечується ефективний вплив на вихованця.

2. Слово є найсильнішим ... для людини.

3. Приклад, розповідь керівника можуть бути забуті вихованцями, але ... та ... слів старшого залишають слід на все життя.

4. Ефективним засобом впливу є прийом ... на невідому адресу.

5. Ніякий прийом не може бути гарним або поганим, якщо розглядати його поза ... , ... від інших прийомів.

6. Сучасне спілкування не терпить керівників - ... та керівників ....

7. Змінити поведінку вихованця і спрямувати її на вирішення завдань заняття допомагає прийом ....

8. Застосовуючи прийом ..., викладач використовує ситуацію створену вихованцями, щоб зірвати заняття, так , що самі порушники потряпляють у смішне становище.

9. Зауваження, покарання доцільно застосовувати...та після вчинку.

10. Використовуючи прийоми, не слід буквально... кращих викладачів та керівників.

Вірно чи невірно?

1. Успіх у спілкуванні залежить від здібностей окремих яскравих особистостей.
2. Студента можна примусити займатися справою, яка не подобається, з повною віддачею сил.
3. При порушенні дисципліни доцільно відвернути увагу студента, переключити її на нове завдання.
4. Вимога змінити поведінку малоефективна, краще «включитись» у ситуацію, весело взяти участь у витівці студентів.
5. Іноді доцільно не ображатись на грубу витівку, виявлення невихованості вихованців, а застосувати прийом відстроченого впливу.
6. Очікування покарання часто важче, ніж саме покарання.
7. Іноді доцільно, характеризуючи молоду людину позаочі, дати їй завищену або занижену оцінку.
8. У всіх випадках застосування прийомів впливу виховна позиція старшого повинна бути замаскована, схована.
9. Невдачі у навчанні стають причиною перешкод у завоюванні гідного місця у колективі.

Виберіть правильну відповідь:

1. Прийоми вербального спілкування найбільш ефективні у вихованні:
  - а) усіх вихованців;
  - б) упертих холериків і меланхоліків;
  - в) живих, енергійних сангвініків;
  - г) студентів, з якими у викладача добрі, довірчі стосунки;
2. Бачити комічне, знаходити протиріччя у поведінці вихованців, дотепно висміювати їх:

- а) показник зрілості педагога;
- б) кривляння, негідне виховання людини;
- в) допустимо лише за межами аудиторії;
- г) усі відповіді правильні.

3. Прийоми інтерактивного спілкування:

- а) формують ідейно – політичні погляди вихованців;
- б) дозволяють коректувати світогляд вихованців;
- в) формують навички та звички вихованців;
- г) усі відповіді правильні.

4. Вміння орієнтуватися у складних педагогічних ситуаціях залежить від:

- а) педагогічного мислення й досвіду викладача;
- б) від знань та вмінь застосовувати численні прийоми впливу;
- в) від такту викладача й вміння добирати оптимальні способи спілкування з вихованцями;
- г) усі відповіді правильні.

5. «Парадокс» дає бажаний результат тому, що:

- а) сміх товаришів неприємний для студентів, вони бояться стати об'єктом глузування;
- б) у молодих людей зростає прагнення до самоствердження, та вміння дорослого парировати витівку студентів подобається їм і викликає інтерес до викладача;
- в) намічена програма дій зазнала крах, а зробити нову ніколи, та й бажання зникає;
- г) усі відповіді правильні.

6. Дисципліна в аудиторії на заняттях у викладача залежить від:

- а) загальної дисципліни у закладі;
- б) від вимог адміністрації;
- в) тільки від нього самого;
- г) від становища у місті, країні;

7. Авансувати похвалою доцільно:

- а) кращих студентів;
- б) благополучних студентів;
- в) того, хто ще заохочення не заслужив, але вже почав виявляти старанність, дисциплінованість, активне ставлення до життя групи, курсу, академії;
- г) будь - якого студента.

8. Систематичні погрози та покарання, суворий контроль, докладний розбір кожного проступку:

- а) допомагають наладити дисципліну;
- б) примушують студентів більш витончено приховувати негативні сторони своєї поведінки;
- в) підривають авторитет викладача, не здатні виправити студента;
- г) є обов'язковою складовою методики виховання.

Рекомендована література

1. Андреева Г. М. Социальная психология. – М., 1988.
2. Бодалев А. А. Личность и общение. – М., 1983.
3. Выготский Л. С. Педагогическая психология. – М.: «Педагогика-Пресс», 1996.
4. Добрович А. Б. Общение: наука и искусство. – М.: Знание, 1980.
5. Кан-Калик В. А. Учителю о педагогическом общении: Кн. для учителя. – М.: Просвещение, 1987.
6. Коваль А.. П. Ділове спілкування: Навч. посібник. – К., 1992.
7. Леонтьев А.. А. Психология общения. – М., 2007.
8. Лозниця В. С. Основи психології та педагогіки: Навч. посібник. – К., 2001.
9. Основи психології / За ред. О. В. Киричука. – К., 1997.
10. Основи психології та педагогіки / За ред.. Степанова О., М.. Фіцука М. М. та ін.. – К., 2003.
11. Парыгин Б. Д. Анатомия общения. – СПб, 1999.
12. Психологія: Підручник / Трофімов Ю. Л., Рибалка В. В. та ін.. – К., 2000.
13. Соколов А. В. Общая теория социальной коммуникации. – СПб, 2002.
14. Рубинштейн С. Л. Основы общей психологии. – СПб, 2001.

ЗМІСТ

	Стор.
Передмова	3
Блок тестів	4
Рекомендована література.....	22

Навчальне видання

Методичні вказівки до виконання самостійної роботи та практичних з дисципліни «Комунікативні процеси у навчанні» (для студентів 1 курсу денної форми навчання напрямів підготовки: 6.030504 – «Економіка підприємств»; 6.030509 – «Облік і аудит»)

Укладач: Наталія Віталіївна Остряньська

Редактор: М.З. Аляб'єв

Комп'ютерний набір: Н.В. Остряньська

Верстка: Є.Г.Панова

План 2009, поз. 609М

Підп. до друку 13.07.2009	Формат 60x84 1/16	Папір офісний
Друк на ризографі	Умовн.-друк. арк.0,9	Обл.-вид.арк1,1
Зам. №	Тираж 50 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул. Революції, 12